

DNA Miasta: Murale

Polityka muralowa dla Krakowa

Założenia szczegółowe |

Cel polityki muralowej

Celem polityki muralowej jest uporządkowanie procedur związanych z podejmowaniem decyzji dotyczących tworzenia nowych i konserwacji istniejących murali oraz wprowadzenie ustandaryzowanych jakościowych, technicznych i administracyjnych kryteriów oceny.

Polityka muralowa bazuje na przekonaniu, że murale:

- pomagają w kreowaniu dobrych, żywotnych przestrzeni publicznej
- wspierają tworzenie lokalnych tożsamości poprzez wydobywanie mikrohistorii i niewidocznych narracji
- przyczyniają się do estetyzacji przestrzeni
- są narzędziem umożliwiającym wyjście sztuki do szerokiej publiczności
- są ważnym elementem procesów rewitalizacji przestrzeni miejskich
- dobrym pretekstem do uruchamiania procesów partycypacji społecznej

Jesteśmy przekonani, że polityka ta pomoże także w stworzeniu dobrego standardu tworzenia nowych murali na terenie Krakowa. Dlatego jednym z efektów polityki muralowej będzie upowszechnienie definicji dobrego muralu.

Uważamy, że istotą dobrego muralu nie jest tylko jego monumentalny charakter, umiejscowienie na zewnętrznych ścianach budynków i artystyczny charakter. Ważny jest także związek z miejscem, w którym powstaje dany mural i jego związek z konkretną wspólnotą, która jest jego współtwórcą lub odbiorcą. Jakość muralu rozpatrujemy więc również przez sposób nawiązywania relacji z kontekstem miejsca i działanie muralu na rzecz konkretnej społeczności (uwzględniającej również wymowę artystyczną, społeczną i polityczną muralu).

Odróżniamy mural artystyczny od murali, które są w istocie wielkoformatową reklamą. Tego typu murale nie podlegają procedurze opisanej w polityce muralowej, a decyzje w sprawie ich instalacji podejmuje się według zapisów tzw. uchwały krajobrazowej.

Polityka muralowa dostrzega również wyzwania towarzyszące kondycji współczesnej sztuki muralu. Największym zainteresowaniem będą cieszyć się kwestie związane z

- interakcją muralu z jego odbiorcami,
- muralozą, czyli nadprodukcją, nadużywaniem i komercjalizacją murali
- koordynacją murali z planowaniem przestrzennym i ich integracją z architekturą
- trwałością i opieką nad istniejącymi muralami

Za pomocą polityki muralowej chcemy także przeciwdziałać:

- słabej jakości artystycznej i technicznej murali
- braku poszanowaniu kontekstu miejsca
- komercjalizacji i nadprodukcji murali reklamowych
- nadużywania koncepcji muralu jako narzędzia prowadzenia procesów rewitalizacji i partycypacji społecznej lub zapewnienia ochrony przed dewastacją

Działania

W pierwszym etapie realizacji polityki muralowej zostaną podjęte następujące działania:

- powołanie Zespołu ds. Murali do oceny nowych propozycji muralowych i inicjatyw zmierzających do zmiany już istniejących murali

- wsparcie procesu wyboru ścian publicznych budynków, które mogą stać się lokalizacjami dostępnymi dla twórców murali
- dokonywanie cyklicznego przeglądu istniejących murali i udzielanie rekomendacji dotyczących ich dalszej konserwacji

Do wsparcia w realizacji swoich zadań – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Kultury – jako lider Zespołu ds. Murali może zaprosić organizację pozarządową lub instytucję już funkcjonującą w obszarze sztuki muralowej. W takich sytuacjach musi jednak ogłosić otwarty konkurs zawierający sposób realizacji oczekiwanego wsparcia, ewentualne wynagrodzenie i kryteria wyboru.

Scenariusz procedury

Scenariusz opisuje schemat oceny nowych propozycji murali i inicjatyw zmierzających do zmiany już istniejących murali

1. Zgłaszanie propozycji nowych murali lub inicjatyw modyfikacji istniejących murali odbywa się za pomocą formularza.
2. Formularz zawiera szereg pytań, na które musi odpowiedzieć wnioskujący. Pytania te dotyczą:
 - a. Aspektów technicznych wykonania prac
 - b. Wartości artystycznej zgłaszanej propozycji lub inicjatywy
 - c. Tematyki zgłaszanej propozycji
 - d. Sposobu uwzględnienia kontekstu miejsca
 - e. Twórców zgłaszanej propozycji
 - f. Przewidywanej trwałości technicznej pracy
 - g. Przewidywanej trwałości tematyki zgłaszanej propozycji
 - h. Sposobu już przeprowadzonej lub planowanej interakcji z mieszkańcami dotyczącej zgłaszanej propozycji lub inicjatywy
 - i. Kosztorysu zgłaszanej propozycji i źródła jej sfinansowania
 - j. Proponowanej lokalizacji
 - k. Harmonogramu wykonywanych prac
3. Właściwie wypełniony formularz zostaje poddany ocenie wstępnej. Na jej etapie przedstawiciele Urzędu Miasta zasiadający w Zespole przygotowują swoje opinie. Przewodniczący konsultuje przesłaną propozycję z członkami Zespołu.
4. Sformułowane przez te osoby opinie Przewodniczący uwzględnia w finalnej opinii wydanej jako Zespół ds. Murali.
5. W zależności od charakteru zgłaszanej propozycji lub inicjatywy, prace Zespołu ds. Murali nad danym wnioskiem mogą się zakończyć. Dzieje się tak w sytuacji, gdy

- a. propozycja przewiduje stworzenie muralu reklamowego lub ma on powstać w lokalizacji objętej nadzorem konserwatora zabytków. Wówczas Przewodniczący przekazuje formularz i wyniki wstępnej oceny do właściwej instytucji.
 - b. na etapie oceny wstępnej nie pojawiły się znaczące kontrowersje w ocenie i zebrane opinie umożliwiają podjęcie finalnej decyzji. W takiej sytuacji Przewodniczący podejmuje decyzję i przekazuje sprawę do realizacji właściwym organom/instytucjom.
6. W innych niż powyżej opisanych sytuacjach następuje etap oceny szczegółowej. Przewiduje ona możliwość:
- a. organizacji spotkania z wnioskodawcami, którego celem byłoby pogłębienie przekazanych informacji
 - b. przygotowania przez twórców, badaczy lub kuratorów sztuki murali wchodzących w skład Zespołu pogłębionej oceny merytorycznej. Przygotowanie takiej opinii byłoby zlecane przez Przewodniczącego, a za jej wykonanie przysługiwałoby wynagrodzenie.
7. Na podstawie efektów oceny szczegółowej Przewodniczący podejmuje decyzję i przekazuje sprawę do realizacji właściwym organom/instytucjom.

Polityka Muralowa nie wyklucza możliwości włączenia się Zespołu ds. Murali w procedury zainicjowane przez inne instytucje/organy – np. konserwatora zabytków czy podmiot gospodarczy. W takich sytuacjach Zespół ten jest zobowiązany do monitorowania takiego postępowania i włączenia możliwej do uzyskania dokumentacji w bazę prowadzoną przez Zespół.

Wszystkie instytucje miejskie oraz biura i jednostki funkcjonujące w strukturze miejskiej są zobowiązane do przekazywania spraw związanych z tworzeniem nowych murali lub modyfikacją istniejących prac do Zespołu ds. Murali. Przewodniczący może zwrócić się do inicjatorów tych spraw o wypełnienie Formularza. Brak wypełnionego formularza uniemożliwia dokonanie oceny i już na tym etapie kończy się decyzją odmowną.

Kryteria oceny

Zespół ds. Murali podejmuje decyzję w oparciu o następujące kryteria:

- jakość techniczna wykonania pracy
- jakość/wartość artystyczna pracy
- uwzględnienie kontekstu miejsca
- renoma artysty/artystki
- techniczna trwałość pracy

- temat/przekaz społeczny (również w kontekście miejsca realizacji danej propozycji)
- wpływ na wizerunek miasta
- sposoby interakcji z mieszkańcami
- racjonalność zaproponowanego budżetu i koszty konserwacji pracy w przyszłości

Ocena jest dokonywana w sposób opisowy.

Zespół ds. Murali

To ciało złożone z przedstawicieli Urzędu Miasta oraz twórców, badaczy, kuratorów i pasjonatów sztuki muralu. Pracom Zespołu przewodzi Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Kultury.

Zespół będzie odpowiedzialny za:

- monitorowanie kondycji krakowskich murali
- wypracowanie wzoru wniosku o realizację nowego muralu,
- przyjmowanie wniosków dotyczących stworzenia nowych murali lub podjęcia jakichkolwiek prac związanych z już istniejącymi muralami,
- dokonywanie oceny powyższych wniosków i sformułowanie opinii lub dokonanie niezbędnych uzgodnień w zakresie ich realizacji,
- gromadzenie i udostępnianie dokumentacji związanej z istniejącymi i powstającymi muralami,
- prowadzenie analiz umożliwiających ocenę aktualnej kondycji krakowskich murali i dokonywanie zmian w polityce muralowej,
- wspieranie projektów murali w ramach istniejących programów Urzędu Miasta Krakowa tj. stypendiów twórczych oraz konkursów,
- upowszechnianie efektów polityki muralowej i promocję dobrego standardu w dziedzinie zarządzania muralami w mieście
- współpraca z Wydziałem Architektury w zakresie murali komercyjnych w szczególności wyrażania zgód na możliwość ich umiejscawiania w przestrzeni miejskiej zgodnie z przepisami uchwały krajobrazowej

Twórcy, badacze, kuratorzy i pasjonaci sztuki murali mogą wejść w skład zespołu uczestnicząc w naborze otwartym na jego członków. Deklaracja uczestnictwa w Zespole powinna zawierać opis dotychczasowych doświadczeń, zrealizowanych projektów, dorobku naukowego lub kuratorskiego w zakresie tematyki murali oraz opis motywacji ukazujący wizję pracy w Zespole. Można załączyć rekomendacje środowisk, organizacji pozarządowych lub instytucji prowadzących działalność w obszarze sztuki miejskiej, architektury czy planowania przestrzennego.

Informacja o wejściu danej osoby do Zespołu jest informacją publiczną.

Prace w Zespole są nieodpłatne (poza przygotowaniem pogłębionej oceny merytorycznej). Każdy członek Zespołu może zrezygnować lub zawiesić swój udział w pracach Zespołu w dowolnym momencie.

Każdy członek Zespołu będzie mógł wziąć udział w procesie oceny wstępnej zgłoszonych inicjatyw lub propozycji muralowych. Treść ocen przygotowywanych na tym etapie jest anonimowa.

Przewodniczący będzie mógł zlecać członkom Zespołu odpłatne przygotowanie opinii jakościowych na etapie oceny szczegółowej. Opinie te staną się podstawą do podjęcia decyzji w sprawie danej propozycji lub inicjatywy. Tego typu opinie stanowią informację publiczną i będą publikowane razem z decyzją.